**INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG**

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de staatssecretaris d.d. 15 oktober 2026 inzake Moties en toezegging over schoolpleinen, staat schooltoiletten, middelen verduurzaming schoolgebouwen (Kamerstuk 36 692, nr. 29).

De voorzitter van de commissie
Hamstra

Adjunct-griffier van de commissie
Ringoet

**Inhoud**

**I Vragen en opmerkingen uit de fracties**

- **Inbreng van de leden van de VVD-fractie**
- **Inbreng van de leden van de PRO-fractie**
- **Inbreng van de leden van de PVV-fractie**
- **Inbreng van de leden van de CDA-fractie**
- **Inbreng van de leden van de JA21-fractie**
- **Inbreng van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie**

**II Reactie van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap**

## I Vragen en opmerkingen uit de fracties

### Inbreng van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de uitwerking van een aantal Kamermoties rondom schoolgebouwen en de brief van de staatssecretaris daarover. Deze leden benadrukken dat schoolgebouwen en schoolpleinen in eerste instantie een gezamenlijke verantwoordelijkheid van lokale overheden en schoolbesturen zijn. Zij hebben nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie delen dat schoolgebouwen en -lokalen van goede kwaliteit en goed geventileerd moeten zijn. Deze leden benadrukken daarom het belang van effectief gebruik van de beschikbare middelen en budgetten. Zij vragen de staatssecretaris inzicht te geven in het aantal schoolbesturen dat in de DUMAVA-ronde van 2026 subsidie heeft aangevraagd en hoeveel aanvragen zijn toegekend. Kan zij daarin ook schetsen wat de omvang van de betrokken schoolbesturen is, zo vragen de leden van de VVD-fractie. Deze leden vragen zich af of kleine schoolbesturen problemen ervaren bij het vinden en aanvragen van DUMAVA-middelen. Zij vragen de staatssecretaris daarop te reflecteren. Tot slot vragen deze leden welke mogelijkheden er zijn bij nieuwbouw, aangezien de DUMAVA-regeling vooral toeziet op bestaande bouw.

### Inbreng van de leden van de PRO-fractie

De leden van de PRO-fractie maken zich zorgen over de wijze waarop het kabinet uitvoering heeft gegeven aan de motie-Moorman c.s. over de staat van schooltoiletten, waardoor kinderen gezondheidsproblemen ondervinden. De staatssecretaris geeft in haar Kamerbrief van 15 oktober 2026 aan hoe zij uitvoering heeft gegeven aan de motie. Deelt de staatssecretaris de opvatting dat de publicatie van een kennisdocument op zichzelf onvoldoende garantie biedt dat de hygiëne, privacy en sociale veiligheid van schooltoiletten daadwerkelijk verbeteren? Waarom acht zij de genomen stappen voldoende om de motie als afgedaan te beschouwen?

De leden van de PRO-fractie vragen zich daarnaast af welke verantwoordelijkheid de staatssecretaris voor zichzelf ziet om ervoor te zorgen dat scholen en schoolbesturen daadwerkelijk maatregelen nemen om de hygiëne, privacy en sociale veiligheid van schooltoiletten te verbeteren. Ook zijn deze leden benieuwd hoe de staatssecretaris ervoor gaat zorgen dat het kennisdocument dat door Ruimte-OK wordt

ontwikkeld over school-wc’s niet alleen wordt gepubliceerd, maar ook daadwerkelijk leidt tot verbeteringen op scholen. Is zij bereid een concreet vervolgtraject op te stellen, met duidelijke afspraken en verantwoordelijkheden? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PRO-fractie achten het van belang dat er afspraken gemaakt worden met sectorraden. Is de staatssecretaris bereid om met de PO-Raad en VO-raad concrete afspraken te maken over de actieve verspreiding en toepassing van het kennisdocument onder scholen en schoolbesturen? Welke rol ziet zij daarbij voor de sectorraden en op welke termijn verwacht zij deze afspraken te kunnen maken?

Daarnaast lijkt het de leden van de PRO-fractie verstandig als de Kamer goed op de hoogte wordt gehouden. Is de staatssecretaris bereid de Kamer in de jaarlijkse Kamerbrief over onderwijshuisvesting, te beginnen in het voorjaar van 2027, te informeren over de opvolging van het kennisdocument, de afspraken met de sectorraden en de concrete stappen die worden gezet om de kwaliteit van schooltoiletten structureel te verbeteren? Zo nee, op welke andere wijze en wanneer zal zij de Kamer hierover informeren?

De leden van de PRO-fractie zien mogelijkheden om aan te sluiten bij bestaande programma’s. Deelt de staatssecretaris de opvatting dat schone en dichte schooltoiletten een essentieel onderdeel vormen van een gezonde schoolomgeving? Is zij bereid te onderzoeken hoe de kwaliteit van schooltoiletten expliciet kan worden meegenomen in bestaande programma's, zoals de Gezonde School-aanpak, zodat scholen worden gestimuleerd verbeteringen door te voeren zonder dat hiervoor nieuwe programma’s of aanvullende administratieve verplichtingen nodig zijn?

De staatssecretaris schrijft over het verspreiden van het kennisdocument. Welke aanvullende maatregelen is de staatssecretaris bereid te nemen wanneer blijkt dat de verspreiding van het kennisdocument en de inzet van de sectorraden onvoldoende leiden tot verbeteringen van schooltoiletten? Op welk moment zal zij beoordelen of aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn en is zij bereid de Kamer over de uitkomst van deze beoordeling te informeren?

**Inbreng van de leden van de PVV-fractie**
De leden van de PVV-fractie hebben geen inbreng voor het schriftelijk overleg, aangezien er al uitvoering wordt gegeven aan de moties.

**Inbreng van de leden van de CDA-fractie**
De leden van de CDA-fractie maken graag van de mogelijkheid gebruik enkele aanvullende vragen te stellen. Deze leden hebben ook de bijlage gelezen over de lopende subsidiemogelijkheden, tools en initiatieven door lagere overheden. Zij delen de analyse dat projecten en lopende initiatieven niet altijd zo makkelijk vindbaar zijn voor scholen of dat scholen niet goed weten waar ze nu precies moeten zijn.

De staatssecretaris zet aanvullend in op verbetering van de vindbaarheid van de diverse initiatieven via Wegwijzer duurzaamheid in het onderwijs. Kan de staatssecretaris toelichten hoe deze wegwijzer gaat werken en hoe de vindbaarheid hiervan vervolgens bekend wordt gemaakt?

De staatssecretaris stelt dat de Rijksoverheid vergroening van schoolpleinen aanmoedigt om voor zo veel mogelijk kinderen in Nederland een gezonde en groene schoolomgeving mogelijk te maken. Kan de staatssecretaris uiteenzetten hoe de Rijksoverheid dat doet? Wat moeten de leden van de CDA-fractie precies verstaan onder ‘aanmoedigen’?

Kan de staatssecretaris de Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed nader toelichten en daarbij ingaan op het feit dat ongeveer 20% van het totaal verleende subsidiebedrag tot en met 2025 naar de verduurzaming van het funderend onderwijs is gegaan?

Het Programma Onderwijshuisvesting begon in 2023 met de opbouwfase. De leden van de CDA-fractie vragen naar de huidige stand van zaken. Zijn er voldoende instrumenten en standaarden ontwikkeld die scholen in de praktijk kunnen gebruiken? Is bekend of scholen het initiatief gemakkelijk kunnen vinden en tevreden zijn over de aangeboden ondersteuning en instrumenten?

**Inbreng van de leden van de JA21-fractie**
De leden van de JA21-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris van 15 oktober 2026 inzake Moties en toezegging over schoolpleinen, staat schooltoiletten, middelen verduurzaming schoolgebouwen (Kamerstuk 36 692, nr. 29). Zij hebben hierover nog enkele vragen.

De motie-Moorman c.s. (Kamerstuk 36 692, nr. 22) vroeg om onderzoek naar de staat van schooltoiletten. De brief verwijst vervolgens naar het onderzoek van het Maag, darm, leverfonds (MDL Fonds), maar dat was

juist het onderzoek dat de aanleiding bood voor de motie, of is er een ander onderzoek gedaan? In hoeverre heeft de staatssecretaris nu een beeld van de problematiek die door de stichting was aangekaart, namelijk de staat van schooltoiletten? Onderschrijft de staatssecretaris dat de bestaande peilingen (zoals die van het MDL Fonds) aantonen dat meer dan de helft van de leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs de schooltoiletten mijdt vanwege tekortschietende hygiëne en een gebrek aan privacy? In hoeverre verwacht de staatssecretaris dat nu realistische plannen worden gemaakt om hierin verbetering aan te brengen? Wat zijn de belangrijkste knelpunten en bottlenecks bij de oplossing hiervan?

Is het kennisdocument van Ruimte-OK inmiddels gepubliceerd? Wat zijn de belangrijkste knelpunten die het noemt, en hoe hoog is de raming van de kosten voor aanleg en renovatie van toiletgroepen?

*Moties en toezegging middelen verduurzaming schoolgebouwen*
De motie-Boomsma/Moorman (Kamerstuk 36 692, nr. 24) verzoekt ‘in ieder geval’ de aanvraagprocedure voor scholen te vereenvoudigen. De motie wijst daarbij op de knelpunten voor (kleine) scholen: bureaucratie, advieskosten en voorbereidingstijd.
De staatssecretaris schrijft dat uit de evaluatie van de Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA) blijkt dat eigenaren van maatschappelijk vastgoed de weg naar de subsidie goed kunnen vinden en dat dit ook geldt voor het onderwijs, maar dat de toegankelijkheid van de regeling toch een aandachtspunt blijft.

Circa 20% van het verleende subsidiebedrag ging naar het funderend onderwijs. Om welk bedrag en hoeveel schoolgebouwen gaat het? Hoe zijn die aanvragen verdeeld naar de omvang van schoolbesturen? Klopt het dat vooral grote besturen de weg naar de regeling vinden? Uit cijfers van RVO blijkt dat halverwege de aanvraagronde van 2026 (medio juli) nog ruim 303 miljoen euro van het totale budget van 405 miljoen euro onbenut was. Hoe rijmt de staatssecretaris haar boodschap met deze trage uitputting? Kan de staatssecretaris een overzicht geven van de uiteindelijke uitputting per 16 oktober 2026? Hoeveel aanvragen van scholen zijn in de ronde van 2026 (1 juni – 16 oktober) ingediend en toegekend?

De brief spreekt over ondersteuning ‘ook na sluiting van DUMAVA’. Volgens RVO lijkt de regeling echter elk jaar open te blijven, tot en met 2030. Wanneer gaat de ronde voor 2027 open en is er dan weer een

apart subsidieplafond voor schoolgebouwen? Welke belemmeringen hebben schoolbesturen gemeld en wat wordt daarmee gedaan?

Hoeveel rijksgeld gaat er via VWS, LVVN en OCW jaarlijks in de genoemde schoolpleininitiatieven om? Is bekend wat die initiatieven opleveren?

Wat kosten het informatieplatform Wegwijzer duurzaamheid in het onderwijs en het geplande dashboard met groene schoolpleinen?

**Inbreng van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie**
De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben kennisgenomen van de brief Moties en toezegging over schoolpleinen, staat schooltoiletten en middelen verduurzaming schoolgebouwen (Kamerstuk 36 692, nr. 29) en de bijlage met het overzicht van initiatieven voor gezonde en groene schoolpleinen. Deze leden vinden het van groot belang dat ieder kind toegang heeft tot een groen, gezond schoolplein met voldoende ruimte om te spelen, bewegen en zich te ontwikkelen. Zij hebben hierover de volgende vragen.

Deelt de staatssecretaris de constatering dat de kwaliteit van de buitenruimte rond een school een positieve bijdrage kan leveren aan de ontwikkelkansen van kinderen?

Is de staatssecretaris bekend met het onderzoek dat KRO Pointer uitvoerde naar de staat van het schoolplein in Nederland?[1] Hoe beoordeelt de staatssecretaris de uitkomsten van dit onderzoek?

Is de staatssecretaris het ermee eens dat de normen rond de buitenruimte uit het Kwaliteitskader Onderwijshuisvesting het gezamenlijk streven moeten zijn bij nieuwbouw en renovatie?

Kan de staatssecretaris aangeven bij hoeveel van de integrale huisvestingsplannen (IHP's) die gemeenten vastgesteld hebben de kwaliteitsnormen voor de buitenruimte uit het Kwaliteitskader Onderwijshuisvesting leidend zijn?

Hoe ondersteunt de staatssecretaris gemeenten om de normen uit het Kwaliteitskader Onderwijshuisvesting ook te realiseren?

---

[1] Pointer, 2 februari, 2024, Door te klein schoolplein kan niet iedereen overal spelen: 'Onze dochter kwam huilend thuis. Dit zorgt voor wrijving bij kinderen' (https://pointer.kro-ncrv.nl/klein-schoolplein-niet-iedereen-spelen).

Is de staatssecretaris bereid om een gesprek te organiseren met schoolbesturen, gemeenten en IVN Natuureducatie om een breder beeld te krijgen van de hobbels die ervaren worden bij het realiseren van de ambitie uit het Kwaliteitskader Onderwijshuisvesting rond de buitenruimte?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben geconstateerd dat in de Kamerbrief wordt verwezen naar het addendum van RVO op het Programma van Eisen Frisse scholen. Hierin is het schoolplein echter expliciet buiten de uitwerking gelaten. Is de staatssecretaris bereid om hier alsnog een toevoeging op te doen, zodat in deze handreiking klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit van de buitenruimte ook een plek krijgen?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben ervan kennisgenomen dat het overzicht tal van subsidies, gidsen, tools en platforms telt, maar zien ook sterke verschillen tussen de provincies. Hoe kan de staatssecretaris ervoor zorgen dat de kans op een kwalitatief goed schoolplein niet afhangt van de provincie of gemeente waarin de school staat?

Wat is de looptijd van de lopende regelingen in het overzicht, en is de financiering na afloop gewaarborgd? Is de staatssecretaris bereid de regelingen structureel te maken, zodat scholen en gemeenten niet steeds afhankelijk zijn van tijdelijke pilots?

## II Reactie van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap